

OPLEIDINGSBEOORDELING

Bachelor in de verpleegkunde

Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen

Brussel - april 2022

OPLEIDINGSBEOORDELING BACHELOR IN DE VERPLEEGKUNDE VAN ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

VLUHR KWALITEITSZORG
Ravensteingalerij 27
1000 Brussel

Dit rapport is beschikbaar op <https://www.kwaliteitszorg.vluhr.be/beoordelingsrapporten>

Wettelijk depot nummer: D/2022/12.784/4

Inhoud

VOORWOORD.....	4
OPLEIDINGSBEOORDELING	5
Inleiding.....	5
Samenstelling panel	5
Beoordeling	5
Beslisregels.....	6
Vorbereiding.....	6
Locatiebezoek.....	6
RAPPORT.....	7
Situering	7
Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau	7
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsleeromgeving	8
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerde eindniveau	11
Eindoordeel	12
Overzicht goede praktijken	13
Overzicht aanbevelingen.....	14
BIJLAGEN	15
Bijlage 1: Administratieve gegevens.....	15
Bijlage 2: Beknopte biografie panelleden	16
Bijlage 3: Bezoekschema	17
Bijlage 4: Bestudeerde documenten	18
Bijlage 5: Samenvatting.....	19

VOORWOORD

Dit rapport is de weerslag van de opleidingsbeoordeling van de professionele Bachelor in de verpleegkunde van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. Deze opleidingsbeoordeling werd van januari 2020 tot maart 2022 uitgevoerd door een onafhankelijk panel van deskundigen.

Dit rapport is vooreerst bedoeld voor alle stakeholders van de opleiding en geeft een momentopname van de onderwijskwaliteit van de opleiding. Als voorzitter van het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van VLUHR hoop ik dat de bevindingen, oordelen en aanbevelingen van het panel de opleiding een stimulans zijn in de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van de opleiding. Daarnaast is dit verslag bedoeld om een breder publiek te informeren. Daarom wordt dit rapport gepubliceerd op de website van VLUHR KZ.

Ik wil alle leden van het panel uitdrukkelijk bedanken voor de tijd die ze hebben geïnvesteerd en de toewijding die ze getoond hebben bij het uitvoeren van deze opleidingsbeoordeling. Tegelijkertijd was deze opleidingsbeoordeling alleen mogelijk dankzij de inzet van alle betrokkenen bij het onderwijs van de Bachelor in de verpleegkunde van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. Ik hoop dat dit rapport recht doet aan hun inspanningen.

Petter Aaslestad
Voorzitter Bestuurscomité Kwaliteitszorg van VLUHR

OPLEIDINGSBEOORDELING

Inleiding

Dit beoordelingsrapport bevat de bevindingen, oordelen en aanbevelingen betreffende de onderwijskwaliteit van de professionele Bachelor in de verpleegkunde en haar varianten van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. De administratieve gegevens van de betrokken instelling en de opleiding zijn opgenomen in bijlage 1.

Naar aanleiding van de Europese richtlijn 2005/36/EG - 2013/55/EU over de gereguleerde beroepen werd in september 2015 door de Vlaamse regering immers beslist om de bacheloropleiding verpleegkunde van alle Vlaamse hogescholen om te vormen van een driejarige opleiding van 180 studiepunten tot een generieke vierjarige opleiding van 240 studiepunten. In de hervormde verpleegkundeopleiding moeten de studenten, conform de Europese richtlijn, acht competenties verwerven en minimum 2.300 uur klinisch onderwijs volgen in zeven zorgdomeinen. In functie van deze studieduurvelenging werd in juli 2017 ook een nieuw domeinspecifiek leerresultatenkader gevalideerd en werden er gemeenschappelijke afspraken gemaakt tussen de Vlaamse bacheloropleidingen verpleegkunde. Dit afsprakenkader omvat onder andere de uitgangspunten voor de opbouw van het curriculum, de inrichting van het klinisch onderwijs (met inbegrip van twee contractstages van 400 uur in de afsluitende fase), de verkorte trajecten en de navormingen. In het academiejaar 2016-2017 zijn alle bacheloropleidingen verpleegkunde gestart met de implementatie van het nieuwe curriculum.

Deze opleidingsbeoordeling is uitgevoerd in overeenstemming met de Handleiding opleidingsbeoordeling Verpleegkunde van VLUHR KZ.¹ Dieter Cortvriendt, beleidsadviseur van VLUHR KZ, fungeerde als projectbegeleider van deze opleidingsbeoordeling.

Samenstelling panel

Het voorstel van panelsamenstelling werd op 23 oktober 2020 goedgekeurd door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van VLUHR. De samenstelling van het panel werd door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van VLUHR bekrachtigd op 2 juni 2021. Het panel kreeg een positief advies vanwege NVAO op 1 juni 2021.

Het panel is als volgt samengesteld:

- **Letty Annijas (voorzitter van het panel)**, Docent en adviseur Hogeschool Rotterdam
- **Ann Deketelaere**, post-doctoraal staflid Expertisecentrum Onderwijs Faculteit Geneeskunde en gastdocent Faculteit PPW KU Leuven
- **Paul Van Aken**, directeur patiëntenzorg UZA
- **Klara Diels**, student Bachelor in de verpleegkunde aan UCLL

Een beknopte biografie van de panelleden is opgenomen in bijlage 2.

Beoordeling

Conform de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area en de (decretale) bepalingen werd de beoordeling van deze opleiding uitgevoerd aan de hand van drie generieke kwaliteitswaarborgen en de daarbij horende, onderstaande, standaarden:

Standaard 1: het beoogd eindniveau van de opleiding wordt bepaald aan de hand van de wijze waarop de niveaurescriptoren vertaald zijn in opleidingsspecifieke leerresultaten die voldoen aan de internationale eisen met betrekking tot de inhoud, het niveau en de oriëntatie.

Standaard 2: de onderwijsleeromgeving maakt het voor de studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

¹ <https://www.kwaliteitszorg.vluhr.be/files/Handleiding-opleidingsbeoordeling-Verpleegkunde.pdf>

Standaard 3: de opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering en toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Beslisregels

Bij de beoordeling van de standaarden worden onderstaande definities gehanteerd.

Basiskwaliteit betekent dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding - of een opleidingsvariant - voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs.

Voldoende: de opleiding voldoet voor deze standaard aan de basiskwaliteit want zij vertoont een acceptabel niveau over de hele breedte van de onderliggende criteria.

Onvoldoende: de generieke kwaliteitswaarborg is onvoldoende aanwezig.

Voor het eindoordeel gelden onderstaande regels:

Voldoende: het eindoordeel over een opleiding is 'voldoende' indien alle standaarden als 'voldoende' worden beoordeeld.

Voldoende met beperkte geldigheidsduur: het eindoordeel over een opleiding - of een opleidingsvariant - is 'voldoende met beperkte geldigheidsduur' indien bij een eerste opleidingsbeoordeling één of twee standaarden als 'onvoldoende' worden beoordeeld.

Onvoldoende: het eindoordeel over een opleiding - of een opleidingsvariant - is 'onvoldoende' indien alle standaarden als 'onvoldoende' worden beoordeeld. Het eindoordeel over een opleiding - of een opleidingsvariant - is 'onvoldoende' indien na de nieuwe opleidingsbeoordeling één of meerdere standaarden nog steeds als 'onvoldoende' zijn beoordeeld.

Voorbereiding

Ter voorbereiding van de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie rapport opgesteld in overeenstemming met de door VLUHR KZ beschikbaar gestelde Handleiding opleidingsbeoordeling Verpleegkunde. Het panel ontving het zelfevaluatie rapport ruim op voorhand en bestudeerde dit document en de bijlagen grondig. Ook bestudeerde het panel een ruime selectie van afstudeerwerken en raadpleegde het de elektronische leeromgeving van de opleiding.

Op 4 oktober 2021 namen de panelleden deel aan een training georganiseerd door VLUHR KZ. Tijdens deze sessie werden de panelleden geïnformeerd over het beoordelingsproces en werd er speciale aandacht besteed aan kwaliteitszorg in Vlaanderen en Europa, de standaarden ter beoordeling van de opleiding en de rol van het panel. Ook werd overeenstemming bereikt over een schema voor het bezoek ter plaatse, dat als bijlage 3 is bijgevoegd. Ten slotte werd ter voorbereiding van het locatiebezoek, het zelfevaluatie rapport uitvoerig besproken.

Voorafgaand aan het bezoek ter plaatse werden door de opleiding aanvullende documenten aangereikt waaronder een selectie van leermaterialen, notulen van vergaderingen, alsook voorbeelden van stageverslagen en evaluatieopgaven.

Locatiebezoek

Tijdens het locatiebezoek dat plaats had op 8 en 9 november 2021 heeft het panel gesprekken gevoerd met alle betrokkenen van de opleiding; waaronder opleidingsverantwoordelijken, studenten, onderwijzend en ondersteunend personeel, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Deze gesprekken verschaften het panel, naast de bestudeerde documenten (zie bijlage 4 voor een overzicht), bijkomende en relevante inzichten over de onderwijskwaliteit van de Bachelor in de verpleegkunde van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen. Om alle belanghebbenden de gelegenheid te geven vertrouwelijk met het panel te praten, was er een open spreekuur.

Het panel bezocht tevens de faciliteiten. Het panel besprak de voorlopige bevindingen, oordelen en aanbevelingen met de opleidingsverantwoordelijken in een co-creatieve sessie. Tot slot deelde het panel de belangrijkste conclusies met de opleiding in een mondeling rapportage.

RAPPORT

In het onderstaande beoordelingsrapport geeft het panel de bevindingen, oordelen en aanbevelingen ten aanzien van de kwaliteit van de Bachelor in de verpleegkunde van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen als geheel en al haar varianten. De opleiding is in de gelegenheid gesteld om op het concept van dit rapport te reageren voordat het gefinaliseerd werd. Een samenvatting van dit rapport is opgenomen als bijlage 5.

Situering

De Bachelor in de verpleegkunde van AP Hogeschool (AP) situeert zich binnen het departement Gezondheid en Wetenschap. De opleiding wordt ingericht op Campus Spoor Noord Noorderplaats. In 2020-2021 telde de opleiding 412 studenten, waarvan 112 generatiestudenten. De opleiding richt zich op vijf doelgroepen: generatiestudenten, werkstudenten, VDAB-studenten, studenten met een diploma van een ander kwalificatieniveau en studenten met een diploma van een andere (verwante) bacheloropleiding. Er worden twee opleidingsvarianten van 240 SP aangeboden: een **model (dag)traject** (over 4 jaar, met 60 SP per jaar) en een **flexibel (avond)traject** (over 5,5 jaar, van 30 SP tot 45 SP per jaar). De verkorte trajecten, waaronder het **brugprogramma** van 150 SP, ressorteren onder het flexibel traject. Onderstaande bevindingen en aanbevelingen van het panel hebben betrekking op alle opleidingsvarianten, tenzij anders vermeld.

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau

HET PANEL BEOORDELT HET BEOOGD EINDNIVEAU VAN DE BACHELOR IN DE VERPLEEGKUNDE, INCLUSIEF HET FLEXIBEL TRAJECT, ALS VOLDOENDE.

De Bachelor in de verpleegkunde van AP **profileert** zich als een opleiding die studenten opleidt tot verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers die, conform de nationale en Europese kaders en regelgevingen, breed en direct inzetbaar zijn in de verschillende domeinen van de intra-, extra- en transmurale zorg en die vanuit een holistische mensvisie de autonomie en het welbevinden van de zorgvrager centraal stellen. Mede door de focus op *evidence based* handelen, interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken, de vroege kennismaking met het werkveld, het kwalitatief vaardigheidsonderwijs en een intensieve begeleiding en doorgedreven coaching groeien de studenten uit tot zelfstandige teamspelers met een groot (zelf)reflectief/regulerend vermogen en sterke interpersoonlijke vaardigheden. Het profiel is in overleg met de studenten, teamleden en werkveldvertegenwoordigers tot stand gekomen en houdt rekening met de evoluties in de maatschappij en de sector. Het panel is gecharmeerd door dit ambitieus en gedragen profiel, maar meent dat de opleiding dit nog verder kan aanscherpen en krachtiger kan uitdragen, met bijvoorbeeld grotere nadruk op de troeven van de opleiding zoals maatschappelijk engagement, de managementstage en interculturele aspecten. Ook onderschrijft het panel de vraag van de opleiding om vanuit de instelling waaronder ze ressorteert meer vrijheid te krijgen om de eigen PR te verzorgen.

De opleiding hanteert een **opleidingsspecifiek leerresultatenkader** dat uit twee dimensies bestaat. Op de verticale as staan drie inhoudelijke competentiedomeinen verrijkt in 16 competenties en op de horizontale as de CanMEDS-rollen. De koppeling tussen competenties en rollen wordt door de opleiding gezien als een meerwaarde ten opzichte van het domeinspecifiek leerresultatenkader. Het panel stelt vast dat het opleidingsspecifiek leerresultatenkader sterk geformuleerd is, gedragen door interne en externe stakeholders, internationaal verankerd (mede door de CanMEDS-rollen) en een goede precisering is van de vigerende (nationale

en Europese) kaders en regelgevingen ter zake. De opleiding, zo stelde het panel vast op basis van het dossier en de gesprekken, toetst het opleidingsspecifiek leerresultatenkader regelmatig af met (internationale) partners en bewaakt zo de actualiteitswaarde van het beoogde eindniveau. Het panel besluit dat de opleiding met dit opleidingsspecifiek leerresultatenkader slagkrachtig en *future proof* is maar stipt aan dat het kader zelf nogal complex is. Een duidelijke en eenvoudige presentatie van het beoogd eindniveau kan de opleiding helpen om haar profiel verder te expliciteren en haar eigenheid beter in de markt te zetten.

Het panel stelde vast dat de studenten, nog voor ze zich hadden ingeschreven, goed op de hoogte zijn van wat er van hen gedurende de opleiding verwacht wordt en hoe hun leerproces eruit zal zien. De informatie hieromtrent is publiek beschikbaar op de website van AP. Het opleidingsspecifiek leerresultatenkader wordt via de ECTS-fiches en het 'bachelorboek' kenbaar gemaakt aan de studenten. Het panel stelde gedurende het bezoek vast dat de studenten er ook actief mee aan de slag gaan, bijvoorbeeld in de stages en de opleidingsonderdelen Reflectieve beroepsontwikkeling, en zo een goed zicht hebben op het stelselmatig realiseren van het beoogde eindniveau. Het panel meent dat de opleidingsspecifieke leerresultaten, en meer specifiek de CanMEDS-rollen, de studenten afdoende houvast bieden om hun leerproces zelf in handen te nemen en te monitoren. Het voornemen van de opleiding om een competentieontwikkelingskaart op te stellen zal de studenten hierbij ongetwijfeld van pas komen, aldus het panel.

Met de zogenaamde 'moedertabel' maakt de opleiding inzichtelijk hoe ze, gefaseerd doorheen het leerproces, de opleidingsspecifieke leerresultaten realiseert in de verschillende opleidingsonderdelen. Dit instrument wordt door de opleiding gehanteerd om de congruentie van het curriculum met het beoogde eindniveau te bewaken. Deze tabel oogt voor buitenstaanders complex. Voor externen zou een verkorte uitwerking van de moedertabel op schrift behulpzaam zijn. Het panel meent dat de studieduurverlenging van 180 SP naar 240 SP door de opleiding adequaat aangegrepen is om het beoogde eindniveau en de inhoud van het curriculum nog beter aan te laten sluiten bij de verwachtingen van de sector en de maatschappij. Dat is vooral te zien aan de uitbreiding van de stages en de mogelijkheid tot keuzestages.

Het panel besluit dat de opleidingsspecifieke leerresultaten, die in samenspraak met interne en externe stakeholders tot stand zijn gekomen, in overeenstemming zijn met het niveau 6 van de Vlaamse kwalificatiestructuur, nationale en Europese kaders en regelgevingen en de actuele eisen die in (internationaal) perspectief vanuit het werkveld en het vakgebied worden gesteld. Het panel beoordeelt bijgevolg generieke kwaliteitswaarborg 1 'Beoogd eindniveau' als voldoende.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsleeromgeving

HET PANEL BEOORDEELT DE ONDERWIJSLEEROMGEVING VAN DE BACHELOR IN DE VERPLEEGKUNDE, INCLUSIEF HET FLEXIBEL TRAJECT, ALS VOLDOENDE.

De Bachelor in de verpleegkunde van AP hanteert in haar **onderwijsconcept** sociale en cognitieve visies op leren. Terwijl de cognitieve visie betrekking heeft op het actief verwerven van leerinhouden stelt de sociale visie dat leren steeds ingebed is in een context. De wisselwerking tussen beide visies geeft, aldus het panel, het curriculum gericht vorm, met een geslaagde transfer tussen theorie en praktijk en de ontwikkeling van interpersoonlijke vaardigheden en het (zelf-)reflectief/regulerend vermogen van de studenten. Het panel meent wel dat de opleiding dit onderwijsconcept verder kan *finetunen*. Ze adviseert om deze visies op leren, die de uitgangspunten vormen voor het curriculum als geheel, meer te expliciteren om zo het handelen van de lectoren nog meer te sturen. Ook is het aanbevolen om deze visies expliciet te koppelen aan het aangescherpte profiel van de opleiding en het PR-beleid. In lijn met deze visies op leren stelde het panel tijdens het bezoek ook vast dat de studenten worden geactiveerd (bijvoorbeeld door het opnemen van een maatschappelijk engagement) en doorheen hun traject minder en minder sturing krijgen en zo oplossingsgericht leren denken. De studenten gaven aan dat ze dit als motiverend ervaren, en dat ze zo kunnen blijven groeien en leren reflecteren over hun leerwinst. Het

panel wil wel aanstippen dat de opleiding er over moet waken dat reflecteren geen verplicht nummertje wordt. De opleiding gaf te kennen hier al verbeteracties rond opgezet te hebben.

Het **curriculum** bestaat uit zes leerlijnen: Theoretische achtergrond van het beroep, Sociale wetenschappen, Beleidswetenschappen, Wetenschappelijke onderbouwing, Professionele vaardigheden en Professionele expertise. Deze leerlijnen lopen als rode draad door het curriculum en zijn gekoppeld aan de CanMEDS-rollen. In elke leerlijn maken de studenten kennis met de zeven domeinen, waarin ze ook een stage moeten doen conform de Europese regelgeving, aangevuld met een managementstage. Het curriculum, zo stelt het panel, dekt het opleidingsspecifiek leerresultatenkader goed af, met inbegrip van de competenties en het vooropgestelde aantal uren klinisch onderwijs in de zeven domeinen zoals bepaald in de Europese regelgeving. Zoals reeds aangestipt heeft de opleiding de studieduurverlenging aangegrepen om het curriculum te versterken, met grotere focus op klinisch redeneren en interpersoonlijke vaardigheden. Stakeholders worden systematisch betrokken bij de curriculumontwikkeling zodat de opleiding de vinger aan de pols houdt met tendensen en innovaties in de sector. Daarnaast brengen de lectoren hun werkveld- en/of hun onderzoekservaring binnen in het onderwijs. Het panel stelt dat het curriculum kwalitatief en actueel is en een goede opbouw en samenhang vertoont, met duidelijke leerlijnen en weinig overlap en versnippering, gekenmerkt door een toenemende complexiteit (van contexten en opdrachten), autonomie en verantwoordelijkheid. Ook aspecten van interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken komen voldoende aan bod in het curriculum, dit bijvoorbeeld in het kader van (onderzoeks)projecten. Daarnaast meent het panel op basis van de ingekeken stukken en de gesprekken, dat de inhoud en vormgeving van het curriculum goed op elkaar afgestemd zijn, met een verschuiving van klemtoon van de theorie naar de praktijk zonder de transfer en integratie tussen beide uit het oog te verliezen. Waar er aanvankelijk nog veel hoorcolleges zijn, maken die gradueel plaats voor practica, groepswerken en stages.

Het **klinisch onderwijs** bedraagt 2.300 uur. De studenten lopen stage in de zeven domeinen en doen ook een managementstage, die een troef is van de opleiding, aldus het panel, en waar de nadruk ligt op het trainen van de CanMEDS-rollen van Manager, Pleitbezorger en Communicator. De stages kennen een logische opbouw en worden stelselmatig complexer. Met de keuzestage kunnen de studenten zich in een bepaald domein verdiepen. De afsluitende contractstage telt 30 SP of 800 uur klinisch onderwijs waarbij de studenten *evidence based* moeten handelen in een interdisciplinair/interprofessioneel team. Vooraleer de studenten aan de slag gaan op hun stageplaats wordt in de leerlijn Professionele vaardigheden getoetst of ze de vereiste technieken correct kunnen uitvoeren. Dit geeft, zo stelde de panel vast, de studenten het nodige vertrouwen om hun stages aan te vatten. Het curriculum bereidt de studenten goed voor om tijdens hun stages maximale leerwinst te boeken. Er is een groot en gevarieerd aanbod van stages in de verschillende domeinen. Het panel wil de opleiding wel aansporen, mede ingegeven door de feedback van het werkveld, om meer stageplaatsen in de eerstelijnszorg aan te bieden. De kwaliteit van de stageplaatsen en -opdrachten wordt nauwgezet gemonitord. De studenten zijn tevreden over hun stages en ze worden goed opgevolgd, zowel door hun stagebegeleiders als -mentoren en ze krijgen veelvuldig feedback. Als er problemen zijn wordt er snel actie ondernomen. Parallel met deze opvolging is er ook supervisie, waar de studenten in groep leren reflecteren over hun stageactiviteiten.

Inzake **internationalisering** heeft de opleiding recent stappen gezet. De opleiding stelt zich tot doel om afgestudeerden af te leveren met een brede interculturele basis die internationale ontwikkelingen in hun handelen integreren. De opleiding heeft in functie hiervan de laatste jaren partnerschappen opgezet. Een ervaring in het buitenland, zij het in het kader van Erasmus + of als 'free mover' blijkt voor vele studenten een *eyeopener* te zijn en draagt bij tot hun competentieontwikkeling, constateerde het panel. De opleiding volgt de buitenlandse activiteiten van de studenten goed op. Ook studenten die niet naar het buitenland gaan proeven van verschillende zorgcontexten in het kader van *internationalisation@home*. De studentenpopulatie is divers en indien nodig kunnen studenten die dat wensen ondersteuning krijgen bij het leren van de Nederlandse taal. Het panel vraagt wel om interculturaliteit zichtbaarder te maken in het curriculum, dit bijvoorbeeld door in de desbetreffende opleidingsonderdelen expliciet aan te geven welke interculturele competenties beoogd worden.

De opleiding kan beroep doen op uitstekende **voorzieningen** op een moderne campus in een grootstedelijke, interculturele context. Het *state of the art* skills lab bestaat uit 14 patiëntenkamers, een lokaal voor pediatrie, een operatie-, slaap- en badkamer en verpleegpost en deze zijn uitgerust met de recentste apparatuur en *lifecast body* poppen. De studenten zijn zeer tevreden over de voorzieningen en vinden ze attractief. Ze vragen wel dat het skills lab steeds voldoende bemand is zodat zij vaker zelfstandig kunnen oefenen. Het panel heeft tevens

begrepen dat de opleiding de ambitie heeft om het onderwijs innovatiever in te richten, met een groter aandeel *blended learning* en de introductie van simulatieonderwijs. Het panel meent dat de opleiding de uitgangspunten hieromtrent dient te expliciteren. De **leermiddelen** zijn overwegend kwalitatief en bestaan uit een mix van cursussen en handboeken. Het panel wil aanstippen dat de opleiding er moet op toezien dat alle cursussen voldoende geflankeerd worden door handboeken. Hoewel de digitale leeromgeving Digitap de nodige functionaliteiten heeft blijft een transparant systeem voor de **informatieverstrekking** een werkpunt; wat de opleiding ook zelf onderkent. Er worden, zo stelde de panel vast, te veel platformen gehanteerd zodat de studenten niet altijd de weg vinden naar accurate informatie. Het panel roept op om de informatiestromen te stroomlijnen en de verschillende actoren hierin eventueel te trainen.

De opleiding heeft goed zicht op de profielen van de verschillende instromende studenten. Toch blijft de **uitval** relatief groot; vooral dan bij de BSO-instromers in het eerste jaar, dit ondanks de vele inspanningen zoals kennismakingssessies, extra taal- en rekentrainingen en instaptoetsen. Het panel adviseert de opleiding om toch nog eens na te gaan wat de oorzaken van deze uitval zijn en of het opportuun is om nog extra acties op te zetten. Het panel stelt wel vast dat er snel en gericht geheroriënteerd wordt. Na het eerste jaar lopen nog weinig studenten extra vertraging op, al wordt de opleiding wel ervaren als intensief en blijkt de combinatie van de verschillende opdrachten voor sommige studenten moeilijk. Ook hier zoekt de opleiding, in dialoog met de studenten, naar oplossingen. Het panel meent, op basis van de gesprekken en de geraadpleegde documenten, dat de opleiding intensief, maar **studeerbaar** is.

De opleiding, zo stelt het panel, zet in op maximale leerwinst voor elke student, dit door intensieve **begeleiding** en doorgedreven **coaching**. De aanpak is laagdrempelig en het team is erg begaan met de studenten, aldus het panel. Ook het tutorschap, waar studenten elkaar ondersteunen, is in deze een mooi initiatief. De rol die de lectoren opnemen als coach, van bij de start, wordt erg geapprecieerd door de studenten. De coaches fungeren als eerste aanspreekpunt en zijn de spil in de competentieontwikkeling van de student. Indien nodig wordt er gericht doorverwezen, dit bijvoorbeeld naar de trajectbegeleider die, samen met de betrokken student, oplossingen zoekt in functie van de studievoortgang. Studenten met specifieke noden krijgen op maat ondersteuning. De ombuds is het aanspreekpunt bij betwistingen betreffende de toetsing en beoordeling.

Het panel ontmoette een hecht en betrokken, complementair en geëngageerd **team**, met een hart voor de studenten. De organisatie van de opleiding is in handen van het opleidingshoofd. De opleidingsstaf (die wekelijks samenkomt) en de opleidingsraad (die minimaal vier keer per jaar samenkomt) staan in voor de organisatie van de opleiding. In totaliteit beschikt de opleiding over bijna 23 VTE, waarvan iets meer dan de helft ingezet wordt voor onderwijsopdrachten. De overige VTE wordt ingezet voor begeleiding en coaching, en onderzoeks-, coördinatie- en internationaliseringsopdrachten. Vele van de lectoren hebben ervaring in het werkveld en/of zijn betrokken bij praktijkgericht onderzoek. De studenten zijn positief over de lesgevers die, zoals reeds aangestipt, een coachende rol opnemen. Het panel meent dat de teamleden over de nodige inhoudelijke en onderwijskundige expertises beschikken. Voor startende lectoren is er een driedaags professionaliseringstraject en zij worden goed ontvangen door het team. De lectoren worden aangemoedigd om zich regelmatig *evidence based* inhoudelijk en/of didactisch/pedagogisch (workshops) te bekwamen. Voor de stagementoren wordt er voorzien in navorming. Het personeel voelt zich gewaardeerd door de instelling; ze hebben afdoende vrijheid en krijgen de kans om zich persoonlijk te ontwikkelen in functie van hun onderwijs en/of onderzoek. Het personeel stipte wel aan dat ze graag meer tijd zouden hebben om de studenten nog intensiever te begeleiden in het vaardighedenonderwijs. Het panel adviseert om hier gericht op in te zetten.

Het panel stelt op basis van de ingekeken stukken, het voorstellingsmoment en de verschillende gesprekken vast dat de opleiding **kwaliteitszorg** ter harte neemt. Het doorlopen van de eigen PDCA-cyclus, de thematische evaluaties, de opvolging van aanbevelingen van de visitatiecommissie, alsook de studieduurverlenging, hebben geresulteerd in een optimalisatie van het curriculum, met een grotere focus op bijvoorbeeld het trainen van interpersoonlijke vaardigheden en klinisch redeneren. Tegelijkertijd werd tijdens het bezoek duidelijk dat de opleiding zicht heeft op de aankomende uitdagingen en hierrond een aantal speerpunten heeft gedefinieerd, zoals een update van het profiel, de uitrol van *blended learning* en simulatieonderwijs, de verdere inbedding van de opleiding in (onderzoeks)projecten, een betere informatiedoorstroming en een groter aanbod van stages (bijvoorbeeld in de psychiatrie). Het panel stelde vast dat zowel de studenten als het werkveld nauw betrokken worden bij de continue ontwikkeling van het curriculum en dat hun input als erg waardevol wordt gezien door

het team. Het panel vraagt wel om het verbeterbeleid beter te onderbouwen en meer *data driven* en zichtbaar te maken. Dit zou kunnen gebeuren aan de hand van het ontwikkelen van een zichtbare strategie van de opleiding met lange termijndoelstellingen en een dashboard waarbij de evolutie van realisatie van deze doelstellingen wordt opgevolgd. Deze aanpak zal de neuzen van iedere betrokkene (intern en extern) in dezelfde richting zetten. Het panel vernam dat de hogeschool hierin zelf een transformatie aan het maken is. Het panel adviseert aan de hogeschool om het initiatief te nemen om hierover af te stemmen met deze opleiding alsook met de andere opleidingen binnen de hogeschool.

Het panel besluit dat de coherente inrichting van het curriculum, de organisatie van het klinisch onderwijs, de *state of the art* voorzieningen, de intensieve begeleiding en doorgedreven coaching, de kwaliteit en kwantiteit van het personeel en de continue zorg voor onderwijskwaliteit, de garantie bieden dat de leeromgeving samenhangend is en dat de studenten het beoogde eindniveau kunnen realiseren. Het panel kent dan ook een voldoende toe voor generieke kwaliteitswaarborg 2 'Onderwijsleeromgeving'.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerde eindniveau

HET PANEL BEOORDELT HET GEREALISEERDE EINDNIVEAU VAN DE BACHELOR IN DE VERPLEEGKUNDE, INCLUSIEF HET FLEXIBEL TRAJECT, ALS VOLDOENDE.

Op basis van de ingekeken toetsen en de verschillende gesprekken meent het panel dat de toetsing en beoordeling **valide, betrouwbaar en transparant** is. Het toetsings- en beoordelingsgebeuren is teamwork; binnen de vakgroepen en in de opleidingsstaf worden de toetsopgaven en -vormen besproken, onderling afgestemd en verbeterleutels opgemaakt. De lectoren worden ondersteund door de hogeschool om de kwaliteit van de toetsen te verbeteren en te verankeren. De bestudeerde toetsen zijn een goede afspiegeling van de leerinhouden en reflecteren de toename van complexiteit en integratie. Ze mikken zowel op de evaluatie van het proces als het product. De studenten weten wat er van hen verwacht wordt tijdens de toetsen en de beoordelingen worden als fair ervaren. Zij vinden in de ECTS-fiches en het OER alle nodige info betreffende de toetsing en beoordeling. Wel gaven de studenten te kennen dat ze een betere spreiding van de examenvragen over de leerstof wensen. De studenten kunnen hun resultaten bespreken met hun coach en lectoren. Het panel meent dat er een sterke feedbackcultuur is die de competentieontwikkeling van de studenten bevordert. Ook leren de studenten elkaar evalueren en dus feedback geven. Hoewel alle beoogde leerresultaten op een relevante en evenwichtige manier in verschillende contexten getoetst en beoordeeld worden vraagt het panel om dit voor alle belanghebbenden inzichtelijk te maken, dit door het opstellen van toetsmatrijzen, die ook los van de moedertabel bekeken kunnen worden.

Het panel bestudeerde een ruime selectie van **afstudeerwerken**. De ingekeken stukken die de studenten moeten afleveren betreffende hun bachelorproef en contractstage zijn kwaliteitsvol, en situeren zich op niveau 6, aldus het panel. Het gerealiseerde eindniveau wordt op een systematische manier getoetst en beoordeeld. De **bachelorproef** bestaat uit twee delen. Voor het 'onderzoekende' luik (5 SP) moeten de studenten in groep een case praktijkgericht onderzoeken, met inbegrip van een literatuurstudie, het uitwerken van een protocol, de datacollectie en -analyse en discussie. Ze worden hierbij ondersteund door een promotor. De studenten hebben de nodige competenties, mede door de leerlijn Wetenschappelijke onderbouwing, om hun bachelorproef op een *evidence based* en wetenschappelijke manier uit te voeren en worden betrokken bij het praktijkgericht onderzoek van het team. Het 'reflecterende' luik (4 SP) wordt door de meeste studenten als een grote meerwaarde gezien. Hier moeten ze door middel van een portfolio aantonen dat ze kunnen reflecteren over hun leerproces en het stelselmatig verwerven van de verschillende competenties en rollen. Het panel meent dat de opzet van de bachelorproef innovatief is en dat de studenten zo hun eigen sterktes kunnen etaleren. De beoogde leerresultaten worden ook in de afsluitende **contractstages** (30 SP) systematisch getoetst, dit aan de hand van een gestandaardiseerd opvolgdocument dat door alle Vlaamse hogeschoolopleidingen verpleegkunde gehanteerd wordt. De toetsing en beoordeling van de afstudeerwerken verloopt adequaat, en bij alle onderdelen van de afstudeerwerken worden meerdere beoordelaars betrokken.

De tevredenheid en inzetbaarheid van de afgestudeerden is groot. De alumni, zo kon het panel vaststellen, zijn (zelf-)kritisch, nemen initiatief en zijn ware ambassadeurs. Vrijwel alle afgestudeerden kunnen snel na afstuderen als algemeen verpleegkundige aan de slag. De contractstages leiden vaak tot een eerste tewerkstelling. Ook het aanvangen van een vervolgopleiding na afstuderen lijkt vlot te gaan, zowel binnen AP als aan een andere instelling. Sommige van de afgestudeerden hebben met succes de masteropleiding verpleeg- en vroedkunde afgerond. Het werkveld is over het algemeen heel tevreden over de afgestudeerden, ze zijn enthousiast, leergierig en oplossingsgericht, breed en direct inzetbaar en communicatief sterk. Ze hanteren de aangeleerde technieken correct. Het werkveld onderhoudt goede, duurzame en persoonlijke contacten met de opleiding. De vertegenwoordigers van het werkveld die het panel sprak gaven aan dat de samenwerking en communicatie met de hogeschool uitstekend is. De samenwerking, bijvoorbeeld in het kader van de stages, verloopt vlot en de opleiding denkt mee met het werkveld en wil een driver zijn voor innovatie in het werkveld. De werkveldvertegenwoordiging gaf wel te kennen dat de papierwinkel groot is voor de stagementoren en dit verder (digitaal) stroomlijnen over de verschillende hogescholen heen zou een plus zijn. Ook zou het aanbod van stageplaatsen nog geoptimaliseerd kunnen worden, dit bijvoorbeeld door het opzetten van een Vlaanderen-breed platform. Het panel meent dat de opleiding hieromtrent zelf initiatieven kan nemen. De opleiding heeft de ambitie om de alumni-werking verder uit te bouwen, wat het panel alleen maar kan aanmoedigen.

Gegeven het adequate systeem van de toetsing en beoordeling, de kwaliteit van de afstudeerwerken en de tevredenheid en inzetbaarheid van de afgestudeerden beoordeelt het panel generieke kwaliteitswaarborg 3 'gerealiseerd eindniveau' als voldoende.

Eindoordeel

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als voldoende wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als voldoende en generieke kwaliteitswaarborg 3 als voldoende, is het eindoordeel van de opleiding Bachelor in de verpleegkunde, conform de beslisregels, voldoende.

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als voldoende wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als voldoende en generieke kwaliteitswaarborg 3 als voldoende, is het eindoordeel van het flexibel traject van de opleiding Bachelor in de verpleegkunde, conform de beslisregels, voldoende.

Overzicht goede praktijken

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 1 – BEOOGD EINDNIVEAU

- De opleiding beschikt over een ambitieus en gedragen profiel met expliciete vermelding van het (zelf)reflectief/regulerend vermogen van de studenten.
- Het sterk geformuleerd opleidings specifiek leerresultatenkader maakt dat de opleiding slagkrachtig en *future proof* is.
- De studieduurverlenging is aangegrepen om het beoogde eindniveau nog beter aan te sluiten bij de verwachtingen van de sector en de maatschappij.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 2 – ONDERWIJSLEEROMGEVING

- De visies op leren resulteren in een coherent curriculum met een goede transfer tussen theorie en praktijk.
- De studenten nemen maatschappelijk engagement op, wat bijdraagt tot hun competentieontwikkeling.
- De managementstage is een troef van de opleiding.
- De studenten worden vooraleer ze stage lopen getoetst op hun technieken.
- De opleiding is gehuisvest op een moderne campus in een interculturele, grootstedelijke context.
- Er is duidelijke aandacht voor de diversiteit in de studentenpopulatie.
- Het *skills lab* is state of the art.
- De studenten worden door de doorgedreven coaching uitstekend ondersteund in hun leerproces.
- Het hecht, betrokken en complementair team heeft een hart voor de studenten.
- Doordat in het team veel onderzoek wordt gedaan resulteert dit in een actueel en op *evidence* gericht curriculum.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 3 – GEREALISEERD EINDNIVEAU

- De toetsing en beoordeling zijn teamwork.
- Er is een sterke feedbackcultuur.
- De opzet van de bachelorproef is innovatief en stelt de studenten in staat om hun sterktes te etaleren.
- Er is een grote tevredenheid van het werkveld over de afgestudeerden die enthousiast, leergierig en oplossingsgericht, breed en direct inzetbaar en communicatief sterk zijn.

Overzicht aanbevelingen

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 1 – BEOOGD EINDNIVEAU

- Scherp het profiel van de opleiding aan en draag dit krachtiger uit, dit door de eigen troeven uit te spelen.
- Ga na hoe het beoogd eindniveau helderder voorgesteld kan worden.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 2 – ONDERWIJSLEEROMGEVING

- Blijf de visies op leren *finetunen* en koppel deze expliciet aan het aangescherpte profiel van de opleiding en het PR-beleid.
- Tracht meer stageplaatsen in de eerstelijnszorg aan te bieden.
- Maak aspecten van interculturaliteit zichtbaarder in het curriculum.
- Expliciteer de uitgangspunten van *blended learning* en simulatieonderwijs.
- Bewaak dat alle cursussen voldoende geflankeerd worden door handboeken.
- Stroomlijn de informatieverstrekking en train indien nodig alle betrokkenen.
- Onderzoek de oorzaken van uitval en ga na of het opportuun is om hieromtrent extra acties op te zetten.
- Ga na hoe de studenten nog meer ondersteund kunnen worden bij het vaardigheidsonderwijs.
- Zorg voor een meer *data driven* verbeterbeleid.

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 3 – GEREALISEERD EINDNIVEAU

- Maak het toetsings- en beoordelingsgebeuren inzichtelijker voor alle belanghebbenden, dit door middel van voor ieder toegankelijke toetsmatrijzen.
- Zorg voor een betere spreiding van de examenvragen over de leerstof.
- Neem het initiatief om over de verschillende instellingen heen het stagebeleid te stroomlijnen.
- Bouw de alumniwerking verder uit.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Administratieve gegevens

Naam van de instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Lange Nieuwstraat 101 2000 Antwerpen info@ap.be +32 3 220 54 00 http://www.ap.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Pascale De Groote Algemeen directeur +32 3 220 32 98 pascale.degroote@ap.be Evy De Bie Adviseur dienst kwaliteit, planning en organisatie +32 3 220 55 03 evy.debie@ap.be kpo@ap.be Eva Van der Linden Opleidingshoofd Verpleegkunde +32 3 220 54 77 Eva.vanderlinden@ap.be
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Bachelor in de verpleegkunde
Afstudeerrichtingen	NVT
Niveau en oriëntatie	Professioneel gerichte bachelor VKS 6
(Delen van) studiegebied(en)	Gezondheidszorg
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Campus Spoor Noord Noorderplaats 2 2000 Antwerpen
Studieomvang (in studiepunten)	240 studiepunten
Opleidingsvarianten	Modeltraject (240 studiepunten) Flexibel avondtraject (traject voor werkstudenten, 240 studiepunten) Brugprogramma als deel van het flexibel avondtraject (150 studiepunten)

Bijlage 2: Beknopte biografie panelleden

Letty Annijas werkt sinds 2008 bij de Hogeschool Rotterdam bij diverse opleidingen zoals Verloskunde, Medisch Hulpverlener en Maritieme Techniek. Haar werk kenmerkt zich door het begeleiden van onderwijsvernieuwingstrajecten met oog voor teamontwikkeling. Momenteel werkt Letty als projectleider van een hogeschoolbreed programma 'Grip op studiesucces door onderwijskwaliteit' en participeert zij in het lectoraat Integrale 'Curriculumontwikkeling'. Naast haar werk in het HBO-onderwijs heeft zij gewerkt als voorzitter en beoordelaar bij SANA, een stichting die een kwaliteitskeurmerk voor nascholing voor apothekemedewerkers verleent. Zij heeft onderwijskunde gestudeerd (Universiteit van Amsterdam, 1999) en vervolgens diverse professionaliseringsactiviteiten ondernomen op het gebied van studiesucces, coaching en toetsing. Eerder was zij werkzaam bij Kessels & Smit, een adviesbureau dat het leren in organisaties bevordert. In 2013-2014 heeft zij deelgenomen aan het visitatietraject van diverse Vroedkundeopleidingen in Vlaanderen.

Paul Van Aken is van opleiding verpleegkundige en is tijdens zijn loopbaan nagenoeg volledig actief geweest in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen (UZA). In het UZA heeft hij alle hiërarchische niveaus doorlopen van het verpleegkundig departement, waar hij sinds 2005 directeur patiëntenzorg is (en vanaf september 2021 met pensioen is). Zijn voornaamste realisatie is de transitie van de organisatiecultuur van het departement verpleegkunde naar een organisatie die in 2017 door het *American Nurses Credentialing Center* werd erkend als Magnet® Hospital. Het UZA was hiermee het eerste ziekenhuis in Europa dat deze onderscheiding op vlak van excellentie in zorg behaalde. Het belang van een uitstekende relatie met het onderwijsveld is voor hem van groot belang, zo was hij betrokken bij reviewprocessen van verschillende hogescholen, is hij lid van een aantal opleidingsadviesraden en heeft hij een aanstelling als Bijzonder Academisch Personeel in de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de UA en is hij gastdocent in de opleiding Master verpleeg- en vroedkunde.

Ann Deketelaere behaalde aan de KU Leuven een diploma in de Pedagogische Wetenschappen (1985) dat later resulteerde in een onderzoek over het ondersteunen van het leren tijdens de stages geneeskunde en in een Doctoraat in de Biomedische wetenschappen (2010). Ze werkt deeltijds als senior onderwijskundige aan het Expertisecentrum Onderwijs van de Faculteit Geneeskunde (KU Leuven) waar haar expertisedomein het ondersteunen van werkplekleren betreft. Haar hoofdpodracht bestaat uit het ontwikkelen en geven van *train the trainer courses* voor stagemeeesters (feedback, weerstand, motivatie en werkklimaat), het uitwerken en opvolgen van e-portfoliolen en het bewaken van de kwaliteit van de werkplek als leeromgeving. Daarnaast is ze als gastdocent verbonden aan de faculteit Pedagogische Wetenschappen waar ze het vak Didactiek van de lerarenopleiding verzorgt.

Klara Diels is student Bachelor in de verpleegkunde aan de UCLL. Zij heeft ervaring als leider in de Chiro en is lid van de studentengroep NVKVV. Ze is ook betrokken bij het opleidingsoverleg en nam deel aan de focusgroep begeleidingsnoden.

Bijlage 3: Bezoekschema

Dag 1: maandag 8 november 2021

10:00 - 10:30: presentatie opleiding

10:30 - 13:30: overleg panel

13:30 - 14:30: gesprek opleidingsmanagement

14:30 - 15:00: overleg panel

15:00 - 16:00: gesprek studenten

16:15 - 17:15: bezoek infrastructuur

17:15 - 17:45: overleg panel

17:45 - 18:45: gesprek ondersteunend personeel

18:45 - 19:15: overleg panel

Dag 2: dinsdag 9 november 2021

09:30 - 10:30: gesprek onderwijzend personeel

10:30 - 11:00 overleg panel

11:00 - 12:00: gesprek afgestudeerden en werkveldvertegenwoordigers

12:00 - 13:00: open spreekuur

13:00 - 15:30: overleg panel

15:30 - 17:00: co-creatief sessie opleidingsmanagement

17:00 - 18:00: voorbereiding mondelinge rapportage

18:00 - 18:15: mondelinge rapportage

Bijlage 4: Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapport

Lijst verbeteracties

Opleidings specifiek Leerresultaten kader (OLR)

Domeinspecifiek Leerresultaten kader (DLR)

Concordantie DLR en OLR

Schema opleidingsprogramma

Koppeling OLR en opleidingsonderdelen

ELO DigitAP

ECTS-fiches opleidingsonderdelen

Resultaten studentenbevestigingen

Studierendementcijfers

Organogram

Omschrijving personeel

Verslagen overlegorganen

Onderwijs- en examenreglement

Toetsopgaven en -criteria

Selectie afstudeerwerken en stageverslagen

Bijlage 5: Samenvatting

De opleiding Bachelor in de verpleegkunde van Artesis Plantijn Hogeschool biedt twee opleidingsvarianten van 240 SP aan: een model (dag)traject (over 4 jaar, met 60 SP per jaar) en een flexibel (avond)traject (over 5,5 jaar, van 30 SP tot 45 SP per jaar). De verkorte trajecten, waaronder het brugprogramma van 150 SP, ressorteren onder het flexibel traject.

De opleidingsspecifieke leerresultaten zijn in samenspraak met interne en externe stakeholders tot stand gekomen en zijn in overeenstemming met het niveau 6 van de Vlaamse kwalificatiestructuur, nationale en Europese kaders en regelgevingen en de actuele eisen die in (internationaal) perspectief vanuit het werkveld en het vakgebied worden gesteld.

Met de coherente inrichting van het curriculum, de organisatie van het klinisch onderwijs, de *state of the art* voorzieningen, de intensieve begeleiding en doorgedreven coaching, de kwaliteit en kwantiteit van het personeel en de continue zorg voor onderwijskwaliteit biedt de opleiding garanties dat de leeromgeving samenhangend is en dat de studenten het beoogde eindniveau kunnen realiseren.

Gegeven het adequate systeem van de toetsing en beoordeling, de kwaliteit van de afstudeerwerken en de tevredenheid en inzetbaarheid van de afgestudeerden oordeelt het panel dat het beoogde eindniveau gerealiseerd wordt.

Het eindoordeel van de opleiding Bachelor in de verpleegkunde, met inbegrip van het flexibel traject, is voldoende.